כא: מי שאמר פרק רביעי נזיר

ידי נזירה בו׳[1]. וה״ה בתמניתין אי לא [2] פי כפיו אלא פי נזיר ושערי נזיר לא אמר כלום דאין הנסמך והוי **בעל** מיעקר קא עקר. הנדר מעיקרא כשמפר לאשתו כאילו לא חל מעולם כמו מכס שעוקר הנדר מעיקרו אי מיגז גייז מהפרה ואילך הוא דמתבטל הנדר ועד ההפרה היה מקויים: **אי** אמרינן מיעקר עקר חבירתה נמי מישתראי שהרי הוא כאילו לא חל הנדר מעולם ואי אמרינן מיגז גייז היא מישתראי ותכירתה אסורה לפי שהיתה הראשונה כבר דין נזירות עד ההפרה ושפיר מיתפיס בה שניה והפרת הראשונה אינה מועלת לשניה ונהי דלגבי מכס הומר הנדר הראשון הותרו כולם היינו משום דמכס עוקר הנדר מעיקרו ונמצא כאילו לא חל מעולם אבל בעל שמיפר בלא תרטה אינו עוקר הנדר מעיקרו אלא מיגז גייז וה״ה דמלי למימר דנפקא מינה אם שתתה ביין ונטמאה ונלחה במיד ואח״כ היפר לה דלא מיעקר עקר אינה לוקה ואי מיגז גייז לוקה וכן לענין אם נטמאה בשוגג ואח״כ היפר אי מיעקר עקר לא תביא עולת העוף ואשם ואי מיגז גייז מביאה עולת העוף ואשם שהרי חל הנזירות עד עתה: **אלא** ש״מ בעל מיעקר עקר. ובהתרתה הוא מותר כמותה דלא חל הנדר מעולם ולכך אינו מיפר דאינו מיפר לעצמו אלא אחרים מוחלין לו וא״ע [3] דלא דמי לאחרים דכיון דרשאי להפר לאשתו ומיכן הר״ר אליעזר הי״פ אח״כ מיעקר עקר אינו יכול להפר דפשיטא דקיים לה שאם לא קיים לה לא היה דיבורו שום דבר אח״כ מיגז גייז א״כ אינו תלוי בדבורו וכיון שאין תלוי בדבורו ממילא הוי מופר: **כמאן** דאמר קיים ליכי דמי אי איתשל אהקמתו מצי מיפר. [נמתין] שאמר קיים ליכי דאמת הוא דנשאלין על ההקמה דהכי אמר רבי יוחנן בנדרים (דף פט.):

האשה שנדרה בנזיר והפרישה בהמתה. חטאת עולה ושלמים אם שלו היתה הבהמה פי׳ מבהמות של בעלה אלא ותרעה בעדר כלומר חולין היא כיון שהיפר לה בעלה וכדמפרש לקמן (דף כד.) כי [מקנה] לה בעלה מילתא לגריך לה כלומר אם לא היפר לה שצריכה לקרבנות נזיר במילתא דלא צריכה כגון שהיפר לה בעלה ואינה צריכה לקרבנות נזיר לא מקני לה: **ואי** ס״ד בעל מיעקר קא עקר תיפוק לחולין. דעקר הנדר מעיקרו ולא חל הנדר מעולם והוי כאדם המפרש בהמתו לנזירות ונשאל לחכם והמירו לתנן (לקמן דף לא.) דנפקא לחולין:

והיינו טעמא דכיון דצריכה כפרה. על שלשרה עצמה מן היין וכרבי אלעזר הקפר דאמר דנזיר חוטא הוא הוה ליה חטאת[2] (העוף) שמתו בעליה אע״ג דהפר לה לענין ר[1] [איסור][3] על הבהמה דין חטאת אם הבהמה [שלה] היא דגמרה ומקדים לה: **היכי** דמי אילימא דלא היפר לה בעל. כלל צריכא למימר לוקה דהא נזירה היא ופשיטא הוא לוקה אלא פשיטא דהיפר לה הבעל אחר שנטמאה ואחר שתתה ואפילו הכי לוקה דבהיא שעתא דשתתה ביין הוי נזירה וש״מ הבעל מיגז גייז:

לעולם מיעקר עקר. ומיירי אלא היפר ודקאמרת צריכא למימר משום סיפא דאיצטריך ליה למיתני אינה סופגת תני ריש אגב סיפא דסופגת וסיפא איצטריכא ליה למיתני לאפוקי מדרבי יהודה דאמר דכי נמי היפר לה בעלה ושתתה יין לוקה מכח מרדות ואם תאמר מאי אירע היפר לה ואחר כך היתה שותה לאשמועינן שתתה ונטמאה ואח״כ שתתה קוסגת מכח מרדות אע״ג דבכר היפר כיון דלאיסורא נתכוונה עקר ה] וי״ל דמשום רבי יהודה נקט הכי דאפילו בהיפר ואח״כ שתתה קוסגת מכח מרדות אע״ג דבכר היפר כיון דלאיסורא נתכוונה הכי

ורמינהו [4] ידי נזירה ורגלי נזירה לא אמר כלום ראשי נזירה כבדי נזירה ה״ז נזיר זה הכלל דבר שהנשמה תלויה בו ה״ז נזיר אמר רב יהודה דאמר הכי [5] יעשה פי כפיו מיין ושערי כשערו מלגזו: הריני נזירה ושמע בעלה ואמר ואני אינו יכול להפר: איבעיא להו [6] בעל מיעקר עקר או דלמא מיגז גייז למאי נפקא מינה לאשה שנדרה בנזיר ושמעה חברתה ואמרה ואני ושמע בעלה של ראשונה והפר לה אי אמרת מיעקר עקר היא נמי אישתראי ואי אמרת מיגז גייז איהי אישתראי חברתה אסירא מאי ת״ש [7] הריני נזירה ושמע בעלה ואמר ואני אינו יכול להפר ואי ס״ד בעל מיגז גייז ליפר לאשתו והוא ליתסר אלא לאו ש״מ בעל מיעקר עקר לא לעולם מיגז גייז ובדין הוא דליפר לה והיינו טעמא דלא מצי מיפר כיון דאמר לה ואני כמאן דאמר קיים ליכי דמי אי מתשיל אהקמתו מצי מיפר ואי לא לא מצי מיפר ת״ש [8] האשה שנדרה בנזיר והפרישה את בהמתה ואח״כ הפר לה בעלה אם שלו היתה הבהמה תצא ותרעה בעדר ואם שלה היתה הבהמה החטאת תמות ואי ס״ד בעל מיעקר עקר תיפוק לחולין אלא לאו ש״מ בעל מיגז גייז לעולם אימא לך בעל מיעקר עקר והיינו טעמא כיון [9] דלא צריכה כפרה הוה כחטאת שמתו בעליה [10] וגמירי [11] דחטאת שמתו בעליה תמות ת״ש [12] האשה שנדרה בנזיר והיתה שותה יין ומטמאה למתים הרי זו סופגת את הארבעים היכי דמי אילימא דלא היפר לה בעל צריכא למימר אלא פשיטא דהיפר לה בעל ואי ס״ד בעל מיעקר עקר אמאי סופגת ארבעים אלא לאו ש״מ בעל מיגז גייז לעולם אימא לך בעל מיעקר עקר ומשום [13] דקתני סיפא [14] היפר לה בעלה והיא לא ידעה והיתה שותה יין ומטמאה למתים אינה סופגת את הארבעים

תנא

ורמינהו כו׳ וזה הכלל כו׳. יפה ושיער לא הוי דבר שהנשמה תלויה בו דאי גייז לשיער ומתיך לגיד שפתים לא מיית: **אמר רב יהודה דאמר** [6] **הכי יעשה פי כפיו מיין.** דהוא״ל דפרים הכי הוי נזיר: [7] **אמרה הריני נזירה ושמע בעלה ואמר ואני שניהם נזירין ואינו יכול להפר לה.** דכיון דאמר [8] ואני גלי מדעתיה דיעתא ליה במאי דקא נדרה ליהי והשתא מקיים לה: **ואי אמרת מיעקר עקר.** בעל את הנדר מעיקרו אישתכח דבהיא שעתא דקאמרה מכירתה ואני דלא חיל עלה נזירות כלל: **ואי אמרת מיגז גייז.** דמכאן ולהבא לא חיל עלה נזירות [9] אבל למפרע הוות נזירה: **איהי אישתראי ותכירתה אסירא.** דלכי אמרה ואני [10] הוות מכירתה נזירה מעליה: **ואי ס״ד בעל מיגז גייז.** את הנדר מכאן ולהבא דאמאי אינו יכול להפר דקאמר שעתא דאמר ואני דהכי הוא דקאמר הכי דמהוי נזירה לפי שעה עד דליקבל עליה נזירות ולגזייה לנזירות אשתו מכאן ולהבא ונזירות דידיה מיחול עליה כדמעיקרא דהא אינו מיפר מכאן ולמפרע: **אלא לאו שמע מינה.** [11] הבעל כי מיפר לנזירות אשתו מיעקר עקר לה. ומשום הכי אינו יכול להפר לה שאם יבא מיפר לה נמצא מיפר את שלו [12] דמיעקר עקר והיינו טעמא דאינו יכול להפר את שלה משום דבהיא שעתא דאמר ואני מיתא ליה דמהוי נזירה [13] עד דמייל עליה נזירות [14] [15] דהא קיים לה לפי שעה ומהיא שעתא ואילך לא מצי מיפר משום דבעל מיעקר עקר [16] דלעולם אינו יכול להפר [17] מכאן ולהבא בלא מפרע והכא למפרע לא מצי מיפר דהא קיים לה לפי שעה: [18] **אלא לעולם מיגז גייז.** אלא הייני טעמא דלא מצי מיפר לה דכיון דאמר לה ואני כמ״ד לה קיים נזירותיך [19] דאמי והלכך אי מיתשיל [20] אהקמתו אהא דקא מקיים לה בעל דאי מצי מיפר: **ואם שלה היפר הכהמה.** וכגון שהקנה לה אחר לנזירותה ואמר לה על מנת שאין לבעליך רשות בה: **והיינו טעמא.** דתמות דכיון שהפרישה לשם חטאת מעיקרא והשתא לא מצטרכה לכפרה דהא היפר לה בעלה ועקר את הנדר מעיקרו הוא לה כחטאת שמתו בעליה דגמירי דלמיתה חזא לפי שאין בעליה שמתו בעליה דגמירי דלמיתה חזא דאפילו ר״א הקפר מודה דלא קרבה אפי׳ על הצער משום דהוא״ל לה כחטאת שמתו בעליה [21] משום דבחטאת בהמה גמרינן דתמות [22] אבל בחטאת העוף לא גמרינן דתמות: **אלא פשיטא דהיפר לה בעל.** וקתני דסופגת את הארבעים על שהיתה שותה יין ומטמאה למתים קודם שהיפר לה: **לעולם אימא לך מיעקר עקר לה בעל.** והכא במאי עסקינן דסופגת את הארבעים כגון דלא היפר לה. ודקאמרת אי לא היפר לה בעל צריכא למימר ודאי לא צריכא אלא משום דקתני סיפא כו׳: **אינה סופגת.** דצריכא למימר דס״ד [23] דתספוג כיון דנתכוונה לאיסורא:

תנא

נשאלין על ההקם ולא על ההפר. ואי ס״ד מעקר עקר חיפוק ליה דהוי כאילו לא נדרה כלל ומעיקרא הפרישה בטעות הואי: והיינו טעמא כיון דצריך הפרה כו״א הקפר כדמפרש בספוק משום דלקמן קריבה הוצרך ליתן טעם יפה להקרבה אבל הכא דלמיתה אזלא לא חש להצריך: ואית דגרסי כיון דלא צריך כפרה דכבר הפיר לה בעלה הוי כחטאת [שמתו בעליה] אע״ג דבעל מיעקר קא עקר. מ״מ בשעה שהפרישתה היתה צריכה כפרה כלו׳ היתה מחוייבת להביאתה ואע״ג דהפיר לה בעל ומיעקר קא עקר לא הוי הפרשה בטעות אלא כחטאת שמתו בעליה: ואי ס״ד מיעקר עקר אמאי סופגת מ״ה אינלאי מילתא למפרע דלא היתה נזירה מעולם [1] אין הכי נמי ור״א הקפר היא הלכך בקל מביאה חטאת העוף ובצילה מועטת כיון דאשכחן

[1] מכאן עד ד״ה אינעיא להו סיים לתמני דלעיל ולמתני דלקמן דף כ״ג וכ״ד: [2] אלא ל״ל כיון דלוס סתלא אלו לא קרינא נהו קדשי ה׳: [3] סיים לדף כ״ג ע״א:

עין משפט נר מצוה

א א מי״י פ״ח מהל׳ נזירות הלכה טז:
ב ב מי״י שם פ״ג הלכה ד:
ג ג מי״י פ״ד מהל׳ מעשי מקדשין הלכה ח:

מוסף רש״י

ליפר לאשתו והוא ליתסר. אי אמרת בשלמא מיעקר עקר ואין לו מקום להתפיס נדרו אם יפר ומצא שהוא נורס ליגעל נדרו, ויקיל (תענית ד.) דהוא אינו מיחל, אלא אי אמרת מיגז גייז, הואיל ומכל מקום כדין התפיס ואין נדרו בטל בטעות אלה ליפר לה והוא ליתסר, שהרי לא נעקר נדרו מעיקרו הנדר מעיקרו וכדין התפיס (מאירי בשבועות). **החטאת המות.** אותה הבהמה שהפרישה לשם חטאת המות (לקמן כד.).

פי׳ הרא״ש

[1] אמר כלום אם לא הזכיר [2] בר שהנשמה תלוי׳ בו. [3] זכי תניא בתוספתא פי [4] פיו שערי כשערו ה״ז נזיר [5] ר״ל כידו רגלי כרגלו ה״ז [6] ניר ידי נזירה רגלי נזירה [7] א אמר כלום הריני [8] נזיר [9] מטעה אשתו ואמרה ואני [10] יפר לה ושלו קיים שאין [11] ג רו תלוי בנזירה שהוא נזיר [12] ר תלה: הריני נזירה ושמע [13] בעלה ואמר ואני אינו [14] יכול להפר לה שאם הוה [15] יפר שלה היה גם נזרו [16] בשל כדתני ברייש פירקין [17] ד יתר הראשון הותרו כולם [18] ר אמיר לא יחל דברו הוא [19] אינו מיחל לעצמו: הריני [20] ג יר ואת ואמרה אמן שאל [21] אתה אם גם היא תרצה [22] ר יות נזירה ואמרה אמן [23] יפר שלו ושלו קיים [24] אין נזרו תלוי בנזרה. [25] ר ייני נזירה ואתה שאלה [26] ר אם גם הוא רוצה [27] ר יות נזירה ואמר אמן [28] אינו יכול להפר לפי שנזרו [29] תלוי בנזרה. אינה סופגת [30] ארבעים שנכבר היפר נזרה. [31] ר יהודה אומר אם אינה [32] סופגת ארבעים מן התורה [33] ר אסונו מכת מרדות מדרבנן [34] ר אי שביזונה לעבור על [35] ד רי תורה ובתוס׳ דמכות [36] ה״א מכות מן התורה [37] אבל מכת מרדות אינו כן [38] אלא מכין אותו עד שתצא [39] נ שו אבל הבא שעברה [40] כ בר לא עדיפה מאם לא [41] ד ציר לה: האשה שנדרה [42] ב דיר והפרישה בהמתה [43] ג בהמות חטאת ועולה [44] ר לומים אם משלו היתה [45] ד המ׳ תצא ותרעה בעדר [46] ד זפרשה בטעות היתה. [47] ר ״ אקני לה מידי דצריך [48] ל ״ מידי דלא צריך לה לא [49] א קני לה ואם משלה היתה [50] ד טאת שהקנה לה אחר [51] ע מ שאין לבעלה רשות [52] ב ״ תמות כדמפ׳ דהוא [53] כ ״ ר חטאת שנתכפרו [54] ב ליה דלמיתה אזלא. [55] ר ולה ושלמים יקרבו [56] כ ין שהופרשו ונאכלים [57] ד שלמים ליום א׳ כתומר [58] ק מי נזיר ואינן טעונין [59] ל שם. ואמר הפרישה הלחם [60] א ן שחיטת השלמים [61] כ רשתן ומיהו פדיון צריך [62] ע בבר קדש קדושה דמים

נוסחת הריב״ן

[1] דאמר יעשה פיו כפיו: [2] דאמר אינו ואני: [3] (אבל מי׳ נזירה) ליתא בכ״י: [4] הוה: [5] בעל המפר לנזירות מי׳: [6] בכ״י כתוב כאן נגיון דמיעקר מי׳: [7] נזירה לפי שעה: [8] נזירות ומיד חל עליה נזירות דהא מי׳: [9] ונעלם: [10] כמאן: [11] (לא לעולם מיגז גייז אלא) ליתא בכ״י ומה״ד והיינו טעמא: [12] נזירותיך והלכך: [13] מקמייתא: [14] משיקרו: [15] דמר״ת:

הגהות הב״ח

(א) בא׳ וכיון שעתא כיון (דלא צריכה כפרה) תא״מ וכ״ב ס״ל דצריכה כפרה: (ב) רש״י ד״ה אלא לאו וכו׳ נזירות דידיה דהא קיים לה: (ג) ד״ה והיינו טעמא וכו׳ שמתו בעליה והא דנקט בהמה משום דנמצאת:

הגהות מהר״ב רגשבורג

א) רש״י ד״ה והיינו טעמא וכו׳ משום דמחטאת בהמה גמרינן דתמות. נ״ב עי׳ לעיל דף יב ע״ב רש״י ד״ה לו שמרתה וכו׳ ובמשנ״ר המלך פ״ד מהל׳ סהמ״ק הלכ׳ ט׳: **ב)** תוס׳ ד״ה ידי נזירה וכו׳ והכ״ה בתמני׳ אי לא אמר כל״ל. **ג)** ד״ה אלא לאו וכו׳ ע״ב דלא דמי לאחרים. נ״ב ר״ל לאחרים שאינן יכולים להפר לעצמן. ת״מ: **ד)** ד״ה והיינו טעמא וכו׳ אע״ג דהיפר לה לענין איסור מלת איסור נמתק. ונ״ב זה יש על כו׳ כל״ל. ת״מ: **ה)** ד״ה בעלה מיעקר עקר וכו׳ וי״ל דמשום ר׳ יהודה נקט הכי. נ״ב עי׳ ת״מ.

הגהות התוספות

1. דיקוד זה הוא המקוד הכתוב שלמע״ז ותיכות ידי נזירה כו׳ נמתק. ועי׳ כ״ר. **2.** ל״ל כחטאת. **3.** ל״ל לענין איסור יום.

פי׳ הרא״ש (המשך)

כגון ששתתה יין ונטמאת לחתים ואח״כ הפר לה בעלה דאי מעיקרא עקר אינה לוקה ואי מיגז גייז לוקה כדאמרינן בסמוך: ואי ס״ד בעל מיגז גייז ליפר לאשתו והוא ליתסר שלא נתבטל נזרו בהפרתה. אי מתשיל אהקמתו מצי מפיר שישאל לחכם ויתיר לו מה שקיים לה ואז יוכל להפר לה כדאי׳ בנדרים

מסורת הש״ס

א) (מופסקת מ״ינ), **ב)** (לעיל יט. נדרים סח.), **ג)** לעיל כ: (נדרים עב.), **ד)** נדרים פב. (לקמן כד.), **ה)** (יומא נ. וש״נ), **ו)** לקמן כב. נדרים פב:, **ז)** (נדרים סח: וש״נ), **ח)** לקמן כב. נדרים פב., **ט)** (ל״ל אמר ד״ה מיהו), **י)** כ״ה דנרס.